SUPLIMENTUL I

LA

NOUA REVISTĂ ROMÂNĂ

No. 5. 1 MARTIE 1900 VOL. I.

Cestiunea Calendarului în Senat.

In şedinţa Senatuluĭ de Sîmbătă 19 Februarie, d-l Senator *Gh. Sefendache* a întrebat pe d-l Ministru C. Istrati ce gîndesce guvernul relativ la memoriul şi proiectul de lege asupra introducerii calendaruluĭ gregorian, publicate în *Noua Revistă Română*, în Numărul de la 15 Februarie a. c., proiect întocmit de comisiune aleasă de Societatea de Ştiinţe în urma propuneriĭ făcute în 1898 de secretarul general al Societăţiĭ, actualul Ministru al cultelor şi instrucţiuniĭ publice. De altmintrelea d-l Sefendache a declarat că şi d-sa este favorabil acesteĭ ideĭ.

D-l Ministru *C. Istrati* a răspuns că în adevăr Societatea de Ştiinţe din Bucureştĭ a presentat guvernuluĭ acest memoriŭ şi proiect de lege, care nu atinge întru nimic regulele Bisericeĭ noastre; el va fi studiat împreună cu Inalţiĭ Prelaţĭ şi crede că va fi adus în curînd în discuţiunea Corpurilor legiuitoare. D-sa a arătat că această propunere nu este nouă, că ea a maĭ fost făcută de repausatul profesor E. Bacaloglu în discursul săŭ de recepţiune la Academie şi de Ion Ghica; şi chiar răposatul Episcop Melhisedec a recunoscut că suntem în eroare cu calendarul iulian. Cestiunea aceasta se agită acum şi în Rusia şi Serbia şi bine este ca să ne ocupăm şi noĭ serios de ea.

După cîte-va cuvinte ale *I. P. S. Mitropolit al Moldoveĭ*, a luat cuvîntul *I. P. S. Mitropolit Primat*, care, după ce a recunoscut erorile calendaruluĭ iulian, a obiectat că nu este bine să adoptăm calendarul gregorian pentru ca să ajungem să sărbătorim Invierea Domnuluĭ cînd ceĭ-l'alţĭ creştinĭ ortodoxĭ postesc pentru patimile Domnuluĭ şi că sfîntul Sinod se va împotrivi din toate puterile la această reformă care nu se poate face nicĭ de guvern nicĭ de parlament ci numaĭ de toate statele creştine ortodoxe de odată, în comun acord, în urma hotărîriĭ unuĭ sinod ecumenic.

După cererea Domnuluĭ Prim-ministru Generalul Manu, d-l Vice-Preşedinte Văcărescu a declarat incidentul închis, pentru a nu se maĭ continua discuţiunea asupra uneĭ cestiunĭ al căreĭ obiect nu se cunoaşte.

Regretăm că o asemenea delicată cestiune s'a adus în discuţiune prin surprindere, maĭ cu seamă că cel care a ridicat-o a declarat că susţine reforma propusă. Resultatul neapărat că nu putea fi altul de cît de a aduce maĭ mult confusiune în spirite, necunoscîndu-se obiectul acesteĭ reforme, ast-fel că mulţĭ, auzind că este vorba de schimbarea calendaruluĭ, aŭ crezut că este cestiune religioasă; pe cînd din memoriu şi din proiectul de lege resultă clar că nu este de loc cestiune religioasă, căcĭ în art. 3 din proiectul de lege propus se zice categoric că: «Sărbătorile religioase se vor serba după calendarul şi vechile regulĭ ale Bisericiĭ noastre ortodoxe».

Terminăm cu speranţa că cestiunea reformeĭ calendaruluĭ va fi adusă cît maĭ curînd de guvern în discuţiunea Corpurilor legiuitoare şi că discuţiunea eĭ se va face maĭ sistematic.

Jubileul mitropolitului Mihályi

In timp ce membriĭ congresuluĭ pentru autonomia catolică, lucrează în Pesta avînd o singură ţintă comună: subjugarea bisericiĭ romîne unite, uniţiĭ — se gătesc de serbărĭ şi chiar serbează. Nu invinuim! Dar după sgomotul şi luptele de astă toamnă se pare că un fel de oboseală a cuprins atît pe preoţĭ cît şi pe credincioşĭ.

Uniţiĭ se pregătesc să serbeze în anul acesta jubileul de 200 de anĭ al esistenţiĭ bisericiĭ lor; ĭar în 2 Februarie aŭ serbat jubileul de 25 de anĭ, de cînd I. P. Sfinţia sa D-r Victor Mihályi de Apşa, mitropolitul Blajuluĭ şi membru onorar al Academieĭ romîne, a fost ridicat la treapta episcopieĭ.

Sînt bune serbările, maĭ înalţă şi ele inimele obosite; dar cele confesionale trebue să fie bine cumpănite, orînduitoriĭ lor trebue să se ferească de tot ce ar putea supăra pe fraţiĭ de altă credinţă; cunoscute fiind năsuinţele mitropolituluĭ Mihályi de a trăi în pace şi bună înţelegere cu episcopiĭ bisericiĭ romîne ortodoxe credem că acele serbărĭ nu vor strica armonia celor două biserici surorĭ.

Mitropolitul Mihályi, urmaşul uneĭ vechĭ şi boereştĭ familiĭ romîne din Maramureş, s'a născut în 1841; absolvind în Roma studiile teologice, a fost numit profesor de teologie, îndată secretar metropolitan iar în 2/II 1875, a fost înălţat la treapta episcopieĭ, fiind denumit episcop al Lugoşuluĭ. Timp de 20 de anĭ a condus diocesa Lugoşuluĭ ridicînd multe biserici şi şcolĭ, îmbunătăţind şi starea materială a fondurilor bisericeştĭ. Prin ţinuta sa bărbătească şi pururea romînească, a cîştigat stima tuturor, şi ajungerea luĭ de mitropolit al uniţilor a fost o adevărată serbare, de nu chiar o victorie naţională.

In 26 Maiŭ 1895 a fost întronisat în scaunul metropolitan; cu ocaziunea aceasta jurnalele maghiare cereau nouluĭ mitropolit să-şĭ schimbe ţinuta, să înceteze de-a fi omul bisericiĭ şi neamuluĭ sĕŭ şi să treacă în tabăra dușmană, să-şĭ pue posiţia sa cea înaltă în serviciul politiceĭ maghiare. Mitropolitul Mihályi n'a ascultat aceste ademeniriĭ, el a rămas tot apărătorul drept şi ne'nfricoşat al bisericiĭ sale. Viaţa sa de mitropolit e o neîncetată luptă împotriva guvernuluĭ şi catolicilor maghiarĭ. Chiar şi acum, de o parte duce o luptă în contra guvernuluĭ, care pretinde ca rapoartele şcolilor din Blaj să se editeze şi în l. maghiară; iar de altă parte el e capul şi sufletul acţiunilor împotriva autonomieĭ catolice, ce tinde să subjuge biserica unită şi să-ĭ răpească drepturile ce-ĭ asiguraŭ caracterul romînesc.

Prin ţinuta sa bărbătească a cîştigat stima şi iubirea tuturor românilor din Ungaria, dar şi ură şi invinuire din partea maghiarilor şoviniştĭ.

Din Basarabia

Mă grăbesc a vă face cunoscut un fapt recent din viaţa interioară a Rusieĭ, fapt care va fi interesant şi pentru cititoriĭ revisteĭ.

Guvernul rusesc a luat zilele acestea hotărîrea de a nu maĭ ascunde adevărata stare a foameteĭ, stare permanentă în diferitele guvernămînturĭ (*Gubernii*) ruseştĭ. Declaraţia Guvernuluĭ imperial, publicată în Buletinul oficial *(Pravitelstveni Vestnic)* se împarte în două părţĭ. Intîiŭ se anunţă decizia Ministeruluĭ de Interne de a publica la timp şi în mod periodic, spre cunoştinţa tuturor, datele oficialmente revizuite asupra locurilor ce sufăr de foame şi asupra măsurilor de ajutor luate de guvern, de *zemsto* (administraţia obştească locală) precum şi de persoanele private.

A doua parte a declaraţiuniĭ conţine o primă încercare de o asemenea publicaţie.

Ministerul de Interne ne dă informaţiunĭ asupra guvernămîntuluĭ *(gubernieĭ)* Basarabia şi constată oficialmente că treĭ districte sufăr de foamete, şi anume: judeţul Akkerman (rom. Cetatea-Albă), Ismail, şi Bender. Starea cea maĭ gravă se constată în primul district, unde sufăr maĭ toate satele, afară de o parte neînsemnată a locurilor de sub Dnistru, carĭ formează comuna *Palanca*, şi afară de cîte-va sate ale comuneĭ *Tolmoskaja* şi *Ivana-Rusească*.

Pentru satisfacerea necesităţilor urgente ale populaţiuniĭ districtuluĭ Akkerman, se găsiaŭ în mînile administraţieĭ obşteştĭ locale *(Upraveĭ)* — în magaziile obşteştĭ—maĭ mult de 290.000, puduri de grîŭ, şi în capitaluri obşteştĭ încă 70.000 de ruble.

Afară de aceasta tot pentru acelaş scop aŭ dat şi «deputaţiĭ muncipalităţeĭ» *(Zemstvei gubernieĭ)* din Basarabia 170.000 de ruble administraţieĭ obşteştĭ locale *(Upravei)*. Din aceste mijloace s'a împărţit poporuluĭ, afară de grîul care a fost în magaziile obşteştĭ, grîul cumpărat pentru semănat şi pentru hrană, în valoare de peste 153 de miĭ de ruble. Numărul general al celor ce sufăr de foamete, precum şi al celor incapabilĭ de a lucra, se urcă la 69 de miĭ, pentru hrana cărora după calculele locale trebuesc 283.871, puduri de porumb, iar pentru semănătura de primăvară vor trebui tot felul de seminţe, în cantitate de 339.706 puduri; în total 623.577 puduri.

Pentru cumpărarea acestor cereale, după calculele *Upraveĭ*, trebuesc 436.504 ruble, iar dacă se exclud cele 170 de miĭ de ruble, ce aŭ fost date din capitalul gubernieĭ special pentru acest scop, vor fi necesarĭ 266.504. Dar ţinînd seamă de faptul că la sfîrşitul ierneĭ numărul oamenilor suferinzĭ de foame va creşte, Ministerul de Interne după informaţiunile suplimentare date de guvernatorul Basarabieĭ, a dat de acum 355 de miĭ de ruble la discreţiunea Zemstouluĭ din Basarabia. In cîte va locurĭ ale districtuluĭ Akkerman, s'aŭ organizat 26 de «stabilimente de mîncărĭ gratuite» pentru ceĭ maĭ săracĭ. Aceste stabilimente sînt susţinute de societăţĭ caritabile şi maĭ cu seamă de secţiunea Cruceĭ Roşiĭ din Basarabia. S'a maĭ organizat în cîte-va locurĭ şi ajutoare prin muncă din iniţiativa a două doamne nobile—d-na de Şahmatof şi de Cuţinski—şi prin ajutorul bănesc al Cruceĭ Roşiĭ locale. Apoĭ în vedere că s'a dat un ajutor de 153 de miĭ de ruble *Zemsto-uluĭ* Basarabieĭ pentru îmbunătăţirea drumurilor locale, s'a găsit posibilitatea de a organiza aceste lucrărĭ, şi prin urmare de a da hrană poporuluĭ suferind. Din locurile districtuluĭ Ismail a suferit cel maĭ mult *posadul* (satul) Tuzlă şi împrejurimile; maĭ cu deosebire cele două micĭ coloniĭ de fermieriĭ ale moşiilor Statuluĭ, *Trupoclă* şi *Şcandîba*.

Pentru a uşura situaţiunea lor desesperată, guvernatorul Basarabieĭ a distribuit sume adunate de la persoane private şi a organizat în acelaş timp ajutoare prin muncă, dar cu toate acestea situaţiunea se va agrava cu sfîrşitul munceĭ. Suma necesară districtuluĭ Ismail—pentru hrană şi pentru sămînţa de primăvară—a fost calculată la 49 miĭ de ruble. Din această sumă se pot lua pentru comunele suferinde 11 miĭ de ruble de la Banca colonială bulgară, pentru că aceste comune, carĭ aŭ fost coloniĭ bulgare, sunt fondatoarele băncii; iar restul sumeĭ neputînd a se lua de nicăiriĭ guvernul a distribuit deja din Octombre 50 de miĭ de ruble din capitalul imperial. Din un-sprezece comune ale districtuluĭ Bender, 9 aŭ suferit din pricina nerodireĭ pămîntuluĭ. In cea maĭ grea poziţiune se găseşte populaţiunea din centrul districtuluĭ; de acolo aŭ venit cele dintîiŭ cererĭ de ajutoare. Pentru semănarea cîmpurilor de toamnă aŭ fost distribuite 51 de miĭ de puduriĭ de sămînţă.

Cantitatea de seminţe necesară pentru a semăna cîmpurile de primăvară se urcă la 40 de miĭ de puduriĭ de orz, 3 miĭ de puduriĭ de grîŭ, şi 19 miĭ de puduriĭ de porumb. Pentru hrană s'a calculat de Zemsto că trebue 76 miĭ de puduriĭ de porumb, la 63 de sate pentru 16 miĭ persoane ce sufăr de foamete.

Toată această cantitate de cereale, socotită ca necesară pentru districtul Bender va fi procurată prin mijloacele locale obşteştĭ şi prin creditul ce s'a deschis pentru Zemstoul gubernieĭ din capitalul guvernamental.

Ast-fel ne vorbesc publicaţiile oficiale despre trista situaţie a celor carĭ sufăr de foame şi carĭ în cea maĭ mare parte dacă nu toţĭ, sunt românĭ.

Insă clasa inteligentă a societăţiĭ ruseştĭ caută să remedieze situaţia fatală, lucrînd în afară de guvern şi de Zemsto.

Ast-fel o oare-care doamnă Uspenski a trimes zilele acestea o depeşă la Moscova la cea maĭ răspîndită gazetă «Ruskija Vedomosti», în care depeşă expune pe scurt dar cu energie situaţiunea gravă a districtuluĭ Ismail. Ea organizează ajutoare pentru temeĭ prin muncă.—Dacă din întîmplare binc-făcătoriĭ Românĭ ar dori să participe la această intreprindere umanitară, n'ar avea de cît să trimită ajutoarele lor, după recomandaţia gazeteĭ «Ruskija Vedomosti» d-neĭ Uspenski. Adresa este: Gubernia de Basarabia. Districtul Ismail. Tatărbunare. Alexandra Ivanovna Uspenskaja.

Moscova, 5 Februarie 1900.

CONSTANTIN DE SANŢEVICĬ.

Metropolia ortodoxă din Sibiu şi şcolile sale.

Guvernul maghiar are puţine cheltueli în învăţămîntul primar şi secundar, care e aproape în intregime în mîna cleruluĭ. Aceasta e un mare cîştig pentru bugetul statuluĭ; dar nu prea e pe placul şoviniştilor carĭ ar vrea ca învăţătoriĭ şi profesoriĭ plătiţĭ de biserică să fie maĭ mult în serviciul statuluĭ, şi ca şcolile confesionale nu numaĭ să nu fie potrivnice politiceĭ maghiare, dar chiar s'o ajute. Din acest motiv guvernul maghiar a început de cîţĭ va anĭ o adevărată goană în potriva şcolilor confesionale, tinzînd a lovi maĭ ales pe cele romîneştĭ. Prin legea de plătire a învăţătorilor ruralĭ, leafa învăţătoruluĭ s'a ridicat la minimul de 600 francĭ, avînd

a se mări la fie-care 5 anĭ cu 100 de francĭ. Prin această lege s'a urmărit şi se urmăreşte de a face imposibil ţăranuluĭ romîn să-şĭ susţină şcoala şi să plătească învăţătorul. Şi în adevăr notariĭ comunalĭ şi oficialiĭ de district aŭ aţîţat mult ţărănimea romînă să nu plătească leafa învăţătoruluĭ şi să ceară ca statul să le susţină şcoala. La puţină reuşită aŭ ajuns însă, căcĭ şi comune de cele maĭ sărace, aŭ respins oferta maghiară, ridicînd leafa învăţătoruluĭ la minimul cerut de lege.

Văzînd Maghiariĭ că pe calea aceasta nu o scot la cale, aŭ început a căuta pricină edificiilor şcolare, ca ne corespunzătoare planuluĭ de învăţămînt şi a ameninţa cu închiderea lor. Sătenĭĭ însă tot nu s'aŭ descurajat: Vom face cum se cere numaĭ să nu ne ia Ungurĭĭ şcoala. Fără indoială în urma acestor şicane, multe şcolĭ aŭ ajuns la bunul plac al guvernuluĭ şi maĭ ales mulţĭ învăţătorĭ, ca să ajungă în favoarea inspectorilor şcolarĭ aŭ început a da o deosebită atenţie limbeĭ magheare, în defavorul celorlalte obiecte de învăţămînt. Transilvăneniĭ jertfesc mult, foarte mult, pentru şcolile lor, dar din nefericire nu toate şcolile sunt la înălţimea chemăriĭ lor, nu în toate se ajunge la rezultatul căutat. Cauzele acestuĭ răŭ sunt maĭ multe, dar cea maĭ principală din care aŭ urmat cele-lalte mi se pare că e prea rara inspecţie a şcolilor din partea episcopilor. Căpeteniile bisericeştĭ nu s'aŭ preocupat de aproape de mersul şcolilor ci se mulţumiaŭ cu rapoartele trimise de protopopĭ. Acum s'a făcut un bun început şi în direcţia aceasta; consistorul mitropolieĭ ortodoxe din Sibiu, a delegat 9 comisarĭ, spre a inspecta toate şcolile din archidiecesă. Aceştĭ comisarĭ carĭ toţĭ sunt dintre ceĭ maĭ distinşĭ şi pricepuţĭ în de ale şcoaleĭ, vor avea să viziteze şcolile încă în anul acesta şcolar, să studieze chestiunea şcolară din toate punctele de vedere, să cerceteze toate relele ce împedecă progresul învăţămînturuĭ. Aceştĭ Inspectorĭ vor trebui să înainteze rapoarte despre cele constatate, pe baza căror rapoarte să se poată lua măsurile necesare pentru ca «ceĭ angajaţĭ la promovarea intereselor şcolare să-şĭ împlinească datorinţa cu cea maĭ mare sfinţenie, ca învăţămîntul să iea avînt şi să înainteze spre binele poporuluĭ care jertfeşte din sudoarea sa pentru susţinerea şcoalelor şi a stujitorilor eĭ».

E vrednică de laudă şi are o deosebită importanţă circulara mitropolituluĭ Meţianu, şi credem că multe rele ce bîntue şcolile române, vor înceta în urma acestor inspecţiĭ. Bine ar fi ca şi ceĭ-lalţĭ episcopĭ romînĭ să urmeze exemplul I. P. S. mitropolituluĭ de la Sibiu.

Exposiţia învăţămîntuluĭ public şi privat în Anglia.

La 5 Ianuarie, a. c. s'a deschis la Londra, şi la «Institutul Imperial» exposiţia învăţămîntuluĭ public şi privat de către moştenitorul tronuluĭ, prinţul de Wales.

Iată origina acesteĭ exposiţiĭ. Comisia generală engleză pentru exposiţia din Paris, a convocat încă din Iunie 1898 pe representanţiĭ tuturor aşezămintelor de învăţămînt din Anglia spre a se hotărî modul maĭ potrivit şi maĭ demn, în care se va represinta la exposiţia din 1900 această importantă ramură a munceĭ poporuluĭ englez. Adunarea, spre a realisa această dorinţă, a însărcinat o comisie de 26 de bărbaţĭ cunoscătorĭ în ale şcoaleĭ să organizeze maĭ întîiŭ o exposiţie la Londra. Numărul obiectelor expuse este atît de mare, încât întrece cu mult locul acordat Angliеĭ pentru toate ramurile eĭ de activitate, aşa încît o nouă comisie va avea să aleagă numaĭ strictul necesar din nenumăratele şi feluritele obiecte relative la învăţămîntul Englez.

Inainte de a examina această exposiţie fie de notat în treacăt metoada practică, întrebuinţată de Englezĭ, atuncĭ cînd e vorba să se înfiinţeze în streinătate una din cele maĭ însemnate ramurĭ ale activităţiĭ lor.

La exposiţia aceasta sunt representate toate gradele de învăţămînt, de la şcoala primară, pînă la liceele şi Universităţile din Londra, Oxford, Cambridge; de la şcoalele de agricultură, comerţ şi meseriĭ până la cele maĭ înalte şcoale de inginerie. In fine, şcoalele de orbĭ şi surdo-muţĭ, îşĭ aŭ locul lor în acest bogat şi măreţ atelier al neamuluĭ Engles.

Numaĭ învăţămîntul primar, a trimis lucrările a 500.000 de copiĭ.

Sunt unele lucrărĭ, ce dovedesc în acelaş timp înbinarea cultureĭ ochiuluĭ, a mîneĭ şi a minţiĭ.

De altă parte, s'aŭ trimes planurĭ vechĭ şi noĭ, precum şi hartele districtelor cu fotografiĭ, destinate să înveţe pe şcolarĭ principiile geografice. — Intrebuinţarea aparatuluĭ fotografic, joacă un rol important în predarea cursuluĭ de istorie. En-

gleziĭ, aplică, cum se vede, principiul luĭ Horaţiu: *Ceea ce se vede în ochĭ ne împresionează maĭ mult, de cît ceea ce auzim.*

De asemenea toate cele l'alte şcoale, aŭ trimes tot ce aŭ maĭ preţios. Aşa colegiul de la Strwdsbury, a trimes portretul luĭ Enric VI şi al Regineĭ Elisabeta. Universitatea din Oxford a presentat concursurile de filosofie scrise de Gladstone cu prilejul luăriĭ titlului de la Christ-Church. Concursul acesta, presintă un interes dublu: pe de o parte fiind scris de mîna unuĭ bărbat de frunte al Angliei, iar de altă parte, este cel întîiŭ concurs înscris ce s'a păstrat de această Universitate.

Universitatea din Cambridge, a dat concursurile luĭ Dawrin.

Arhivele din Londra, aŭ expus scrisorĭ importante de ale luĭ la Thackeray, iar conservatorul de musică a trimes cîte-va exemplare ale luĭ Rossini şi Händel, etc.

Dar planurile de parcurĭ în care şcolariĭ Englezĭ îşĭ desvoltă corpul prin cunoscutele jocurĭ, sunt partea cea maĭ interesantă, demnă de admirat şi imitat în orĭ-ce ţărĭ. Intr'adevăr, se vede în această expoziţie că maĭ toate şcoalele sunt înzestrate cu aceste parcurĭ. Fotografiile de şcolarĭ pline de viaţă, contrastează cu feţele şcolarilor noştri, palide şi veştede. Pentru Englezĭ, o şcoală ce n'are un teren pentru exerciţiĭ (nu cu profesor de gimnastică, ci libere) este socotită ca un infern.—Se vede bine, că acest popor aplică principiul formulat de Spencer în cartea luĭ asupra Educaţieĭ, că prima condiţie ce trebue să îndeplineştĭ, spre a isbuti în viaţă, e să fiĭ bun animal. Şi prima condiţie pentru prosperitatea uneĭ naţiuni, e să fie o naţiune de bune animale. Saŭ «orĭ-ce prejudiţiu, adus sănătăţeĭ e un păcat fisic». De aceea înrîurirea morală a jocurilor e netăgăduită în Anglia.

De asemenea programele expuse nu sunt atît de încărcate din pricină că scopul ce urmăreşte şcoala nu e atît să toarne cu pîlnia cît maĭ multe cunoştinţe în capul şcolarilor, ci să-le deştepte gustul de citit şi metoda de a se instrui în decursul întregiĭ vieţĭ.

Grija de căpetenie a învăţămîntuluĭ englez, e de altă parte îndreptată să facă pe şcolarĭ, să iea hotărîrĭ chibzuite, şi în urmă să stăruiască în ele, să nu se descurajeze.

Acestea sunt ideile, ce se desprind, din enumărarea obiectelor trimise cu prilejul acesteĭ expoziţiĭ pregătitoare.

Ne rămîne să amintim că asemenea expoziţiĭ, s'aŭ organisat şi la Cardif (Wales), Edimburg şi Dublin.

Ele înfăţişează icoana credincioasă a progresuluĭ săvîrşit de poporul englez în cultura elementară şi clasică, precum şi în industrie, comerţ şi arte.

MARIN DIMITRESCU.

Cronica de Eisenstadt şi revoluţia luĭ Horia.

«Transilvania» din Sibiu organul «Asociaţiuniĭ pentru literatura şi cultura poporuluĭ român», publică în traducere un studiu asupra uneĭ cronicĭ a revoluţieĭ luĭ Horia, cronică descoperită în arhiva principeluĭ Esterházy. Autorul croniceĭ, descoperită de d-r Ludovic Merényi, este un *Ludovic Siess*, secretarul de pe acea vreme al luĭ Mihail Schenk, directorul bunurilor familieĭ de Eszterházy. Acest Siess a petrecut iearna 1784—85 în Sibiu şi avea intrare liberă în casa guvernoruluĭ Bruckenthal, unde auzia zilnic ştirile cele maĭ nouĭ privitoare la răscoala luĭ Horia.

Cronica de Eisenstadt istoriseşte lucrurĭ cunoscute, dar descoperă şi o notă nouă, o notă pe care istoriografiiĭ maghiarĭ nu voiaŭ s'o recunoască revoluţieĭ luĭ Horia. Cronica de Eisenstadt arată, că această revoluţie, nu a fost o simplă mişcare agrară, o simplă răsbunare a ţăranilor, ci că a avut şi un motiv politic naţional. Aceasta reesă din scrisoarea de la 16 Noembre 1784 în care se cuprind cererile Românilor formulate în patru puncte:

1). *Românĭĭ să fie primiţĭ şi socotiţĭ ca al patrulea stat, asemenea cu Ungurĭĭ, Secuiĭ şi Saşiĭ.*

2). Starea de subjugare chiar cu numele să înceteze, şi eĭ să fie într'o singură formă militarizaţĭ; această stare să fie cu mult maĭ puţin limitată de cît pînă acum.

3). Nobiliĭ să cedeze toate averile şi drepturile lor; averile să se împartă între poporul valah.

4). Pentru excesele lor să fie amnestiaţĭ pe vecie.

Pretenţiunile acestea ale resculaţilor descoperite în cronica de Eisenstadt, dovedesc istoriografilor maghiarĭ, că motivul aceleĭ frumoase revoluţiĭ din veacul trecut, a fost pe lîngă altele un înalt ideal politic şi naţional.

Conferințele d-lui Pompiliu Eliade

D-l Pompiliu Eliade, profesor de limba și literatura franceză la Facultatea de litere din București, va ține la Ateneŭ în zilele de 3, 17 și 31 Martie, 22 și 29 Aprilie, o serie de conferințe tratînd subiecte din Istoria literaturiĭ franceze. Iată titlurile acestor conferințe în ordinea lor cronologică: I) Filosofia luĭ Molière II) E. Renan: Viața luĭ Isus. III) E. Rostand: Cyrano de Bergerac. IV) Cele două din urmă romane ale luĭ Emile Zola, *Paris* și *Fécondité*. V) Privire asupra literaturiĭ și spiritului francez în secolul al XIX-lea. D-l Pompiliu Eliade tinde să arate, după cît se vede, progresele realismuluĭ francez. Anul trecut d-sa s'a ocupat cu literatura franceză dinainte de 1800; anul acesta va căuta să analizeze literatura franceză a veaculuĭ al XIX-lea.

Conferințele d-luĭ profesor Eliade vor fi de sigur mult frecventate și ascultate cu interes de publicul cult al capitaleĭ.

Serbarea Societățiĭ de Lectură „I. C. Masim" din Brăila

Duminică, 30 Ianuarie 1900, a avut loc, pe scena teatruluĭ «Rally» serbarea *literară-musicală* a societățiĭ de lectură „I. C. Massim" de la liceul classic „I. C. Massim".

Imĭ permit maĭ întîiŭ de toate să aduc o laudă bine meritată d-luĭ *D. Munteanu Rîmnic*, președintele societățiĭ de lectură, care de la înființarea societățiĭ pînă azĭ a căutat pe toate căile posibile să ridice nivelul cultural al elevilor, să-ĭ deprindă spre acțiunile marĭ generoase, să le desvolte, în fine, gustul de citire a operilor naționale și străine.

Sub privigherea neobosită a d-luĭ Munteanu-Rîmnic, eleviĭ membri aĭ societățiĭ de lectură s'aŭ produs, în seara de 30 Ianuarie pe scena teatruluĭ «Rally», în fața unuĭ public foarte numeros.

Același merit îl are, d-l *Mayer*, profesor la liceul classic, care printr'o muncă desinteresată a format din membriĭ societățiĭ o orhestră care a tăcut ca publicul să rămînă uimit de interesul ce-l poartă d-niĭ profesorĭ de eleviĭ în credințaților lor.

Orchestra dirigiată de d-l Mayer a executat uvertura din «Nabucudonosor» operă de Verdi valsul de Strauss «Tausend und eine nacht» și diferite ariĭ naționale.

La urmă s'a jucat drama națională «*Curcaniĭ*» de Gr. Ventura.

Serbarea a fost dată în folosul elevilor săracĭ și a bibliotecii societățiĭ de lectură.

E. Mil.

De la Ateneul din Turnu-Severin (1)

Un popor care există numaĭ numericește, într'un mod fatal va trebui să piară, cucerit saŭ asimilat. Pentru ca să poată trăi, să devină un popor istoric, trebue să existe moralmente, să-și dea seama de individualitatea sa, să contribue prin munca sa la îmbunătățirea condițieĭ materiale a uneĭ părțiĭ cît maĭ marĭ din omenire, să găsească în ordinul intelectual principiĭ superioare, să creeze opere de artă, într'un cuvînt să contribuiască la opera bineluĭ, care singură legitimează existența și mărirea popoarelor.

Viața poporuluĭ Român este îndreptată în o direcție bună, saŭ se perde risipită? In ce direcție ar trebui îndreptată pentru viitor, pentru ca să ne asigurăm existența și să ne pregătim mărirea?

Viața poporuluĭ român se împarte în două părțiĭ: în prima parte este influențată maĭ mult de cause materiale, este fără conștiință de sine, în a doua parte este influențată de cauze morale, este conștientă de individualitatea sa. Origina poporuluĭ Român e în colonizarea și romanizarea Dacieĭ. Impăratul Trajan a voit să dea un contrapond imperiuluĭ și a crezut că Dacia va avea acest rol. In decurs de maĭ multe sute de anĭ în Dacia și în vecinătatea eĭ a existat o viață puternică romană. De la ridicarea Constantinopoluluĭ și grecizarea imperiuluĭ de răsărit, importanța se deplasează spre Constantinopol; totușĭ elementul romanic are un rol important, păstrează creștinismul, — Sf. Nechita creștinează pe Ungurĭ, —păstrează limba romanică, păstrează instituțiile romane, carĭ vor servi și vor influența pe popoarele noĭ ce se stabilesc în orientul Europeĭ. Sub împăraților Asaneștĭ, conducerea orientuluĭ era să fie luată de la Grecĭ și redată elementuluĭ

(1) Rezumatul conferinței «Rolul Românilor în orientul Europeĭ» ținută la 18 Octombre a. c. de d-l C. Armașu, profesor la liceul din T. Severin, pentru «Liga Culturală» din localitate.

romanic. Din imprejurări geografice şi politice, primele formaţiuni de state româneşti apar, nu la sudul Balcanilor saŭ la nordul Carpaţilor, ci la sudul Carpaţilor. Viaţa acestor prime state e condiţionată de văile Dunăreĭ, de natura pămîntuluĭ şi de credinţa creştină. Pînă în secolul al XVII Munteniĭ şi Moldoveniĭ se îmbogăţesc cu turmele, pădurile, grînele lor şi întreprind o luptă sîngeroasă contra necredincioşilor. Se silesc să alcătuiască o viaţă politică aşezată, maĭ mult din instinctul moştenit de la viaţa aşezată şi civilizată romană, de cît din propria lor conştiinţă.

In secolul al XVII-lea cronicariĭ formulează ideea romanităţiĭ, care va trece în şcolile din Transilvania, va cuprinde toată inteligenţa românească, va trece în sentimente, va inspira literatura, va crea o cauză naţională, va deştepta conştiinţa naţională în întreg poporul. Acest factor moral va condiţiona viaţa poporuluĭ român în a doua parte a existenţeĭ sale, sub influenţa eĭ se vor face cele maĭ însemnate mişcăriĭ politice. Revolta luĭ Horia, a luĭ Tudor, domniĭ pămînteniĭ, unirea, şi toate faptele însemnate din timpiĭ noştriĭ. Astăzĭ în luptele noastre politice, în îndrumarea pe care o luăm spre vitor, în mare parte tot acest factor ne conduce.

In ce direcţie va trebui să mergem acum cînd sîntem conştienţĭ de individualitatea noastră? Să continuăm lupta acută de partide politice, care avea un rol cînd eram în ţară străină saŭ înstrăinaţĭ, să ne atragem numaĭ mărirele trecătoare ale victorielor politice, să ne îmbătăm nu maĭ de torente de cuvinte? De sigur că nu.

Să profităm de condiţiile geografice şi politice în care trăim: valea Dunăriĭ, Marea, inferioritatea unor state vecine şi să inaugurăm o desvoltare puternică economică. Sub-solul, solul, plantele, animalele ţăriĭ ar putea servi la înflorirea uneĭ industriĭ puternice, care ar satisface cerinţele vecinilor noştri şi ne-ar înbogăţi. Am avea un rol precumpănitor în Orient. Prin capitaluriĭ vom dezrobi maĭ curînd ţările subjugate de cît prin discursuriĭ. Acel om politic care a strigat în faţa Românilor în renaştere: îmbogăţiţi-vă, a fost un mare om de stat.

Să dezvoltăm forţele intelectuale ale Românilor, să avem înaintea noastră exemplul micieĭ Belgii care trăeşte între vecinĭ puternicĭ numaĭ prin forţa economică şi culturală.

Să coborîm în straturile populare şi să întrebuinţăm energiele şi calităţile latine carĭ dorm acolo. Poezia noastră populară, poveştile, snoavele, jocurile, muzica poporuluĭ nostru îl arată bine înzestrat în privinţa calităţilor sufleteştĭ. Plecînd de la acest fundament, se poate spera că într'un viitor nu depărtat, prin forţele noastre economice şi culturale, vom domina în Orientul Europeĭ, spre care se deschide un port maritim de cea maĭ mare importanţă.

Ateneul din Bacău

Duminică 6 Februarie, d-ra Simionescu, institutoare, şi-a desvoltat conferinţa despre «Influenţa muziceĭ şi a poezieĭ».

Conferenţiara începe cu o vădită modestie, expunînd planul conferinţeĭ: geneza celor două arte, desvoltarea şi manifestarea lor în diferite timpurĭ, influenţa lor asupra omuluĭ din diferite epocĭ şi asupra poporuluĭ nostru în special.

In analiza arteĭ muzicale şi în explicarea genezeĭ acesteĭ arte, conferenţiara se serveşte de cugetătorĭ ca Spencer, Darwin, Sergi şi alţiĭ. Vorbeşte apoĭ de muzica la Chinezĭ, la indigeniĭ din America, la popoarele antice, în evul mediu şi în societatea modernă.

In privinţa influenţeĭ psihologice şi fiziologice a muziceĭ, expune cercetările luĭ Ribot şi ale altor cugetătorĭ moderni; arată influenţa muziceĭ asupra sistemuluĭ muscular, a circulaţieĭ, a respiraţieĭ şi a sistemuluĭ nervos în general. Inrîurirea acesteĭ arte asupra maselor e cunoscută. E destul să ne amintim de marşurile revoluţionare cum aŭ aprins mulţimea spre fapte marĭ.

Vorbind de literatură, d-ra Simionescu trece în revistă pe cea românească de la 1848 pînă în prezent, arătînd influenţa eĭ asupra societăţiĭ.

La poporul românesc de la ţară găsim comorĭ de poezie şi de muzică, cele d'întîiŭ cercetate şi scoase deja la lumină, cele din urmă nu, deşi deja marele Michelet a arătat o mare admiraţie pentru muzica noastră populară.

Acesta este în cîte-va vorbe rezumatul interesanteĭ şi documentateĭ conferinţĭ, ţinută de d-ra Simionescu. Publicul ascultător a apreciat foarte mult această conferinţă, răsplătind pe conferenţiară cu numeroase aplause.

A. C.

BANCA DE SCONT DIN BUCUREŞCI

SOCIETATE ANONIMA

CAPITAL 5.000.000 LEI

Convocare,

D-niĭ acţionarĭ sunt rugaţĭ a se intruni în adunare generală ordinară, Duminecă 19 Martie 1900, orele 10 a. m., în localul camereĭ de comerciŭ

Ordinea ḑileĭ:

1). Aprobarea bilanţuluĭ şi descărcarea consiliuluĭ de administraţiune de gestiunea sa;

2). Distribuirea beneficiilor, conform raportuluĭ;

3). Alegerea a treĭ membri în locul d-lor Grigore Capşa, D. D. Dobrescu şi N. Butculescu; eşiţĭ la sorţĭ, conform art. 21 din statute.

Membri eşiţĭ la sorţĭ pot fi realeşĭ.

4). Alegerea a treĭ censorĭ şi a treĭ supleanţĭ.

Conform statutelor, cinci acţiunĭ dau dreptul la un vot. Nimenĭ nu poate avea mai mult de 50 voturĭ, 25 pentru sine 25 ca mandatar.

Acţionarul care doresce a lua parte la adunarea generală, trebue să depună acţiunile sale la Banca Naţională din Bucureşcĭ, sau la sucursalele şi agenţiele sale, până în seara de 9 Martie cel maĭ tîrziu.

Procurile făcute pe formulariul Societăţiĭ, trebuesc depuse pînă în ajunul adunăriĭ.

In caz cînd în ziua de 19 Martie, nu se va putea intruni numărul de acţionarĭ cerut, şedinţa se va amîna pentru ziua 26 Martie, când se va putea lucra cu orĭ-care ar fi partea de capital representată. In acest caz depunerea acţiunilor, în vederea adunăreĭ generale, se va maĭ putea efectua pînă la 21 Martie seara.

Consiliul de administraţie.

BILANŢ GENERAL

ACTIV — *Incheiat la 31 Decembrie 1899* — **PASIV**

Casa	Leĭ	129.206	30	Capital	Leĭ	5.000.000	—
Efecte publice	»	2.789.788	40	Fond de reservă	»	673.781	54
Efecte de primit	»	2.115.044	63	» » ajutor al funcţionarilor.	»	1.632	16
Conturĭ curente	»	2.365.851	90	Depuneri spre fructificare	»	436.051	—
Imobile	»	350.761	22	Conturĭ curente	»	1 304.481	45
Efecte rescontate	»	8.793.383	12	Conturĭ de valorĭ	»	4.860.216	51
Conturĭ de valorĭ	»	4.852.240	72	Diverşi efecte scontate	»	8.793 383	12
Efecte spre incasare	»	15.709	08	Deposite de retras	»	791.050	—
Deposite libere	»	791.050	—	Reescontul anuluĭ viitor	»	23.645	77
Mobilier	»	26.899	65	Profit şi perdere	»	433.768	87
Efecte în suferinţă	»	75.113	69				
Cheltueli de constituire	»	12.961	71				
		22.318.010	42			22.318.010	42

Director, AL. N. ZISSU. — Preşedinte, Gr. Capşa — Şef-comptabil *N. Bărbuceanu.*

PROFIT ŞI PERDERE

DEBIT — *Incheiat la 31 Decembrie 1899* — **CREDIT**

Fond de reservă (5% dobîndă la leĭ 647.925, banĭ 76)	Leĭ	25.855	78			Sold din anul trecut	Leĭ			7.257	02
Fond de ajutor al funcţionarilor (5% dob. la leĭ 1.554, banĭ 44)	»	77	72			Venitul efectelor publice	»	120.870	10		
Efecte publice, diferenţă de curs	»	134.701	73			Gestiunea imobilul. (venituri)	»	18.618	78		
Mobilier, amortisare 10%	»	2.988	85			Efecte în suferinţă (incasate din ef. amort. în 1898)	»	4.521	—		
Cheltueli de constituire, amortisare, 10%	»	1.440	19			Dobânzi şi beneficiĭ diverse	»	650.269	19	794.279	07
Cheltueli de administraţie	»	151.332	73								
Efecte în suferinţă	»	27.724	45								
Reescontul anuluĭ viitor	»	23.645	77	367.767	22						
Sold, drept beneficiŭ net	»			433.768	87						
				801.536	09					801.536	09

Director, AL. N. ZISSU. — Preşedinte, Gr. Capşa. — Şef-comptabil, *N. Bărbuceanu.*